

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

A.1

- α. Λάθος
- β. Σωστό (σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο, σελ.42. Από μαθηματική άποψη είναι λάθος!)
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

A2. γ

A3. β

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

B.1 α. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ένας λογαριασμός που περιέχει όλες τις δαπάνες που προβλέπεται να γίνουν από το Κράτος μέσα σε ένα έτος και όλα τα έσοδα που προβλέπεται να εισπράξει το Κράτος κατά το ίδιο έτος. Ο κρατικός προϋπολογισμός δείχνει με μεγάλη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι δημόσιες δαπάνες στους διάφορους τομείς 182της οικονομίας καθώς επίσης τις πηγές από τις οποίες εισρέουν τα έσοδα προς το Δημόσιο. Η κατανομή των δημόσιων δαπανών και η επιβολή φόρων δείχνει και την οικονομική πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση, γι' αυτό και ο κρατικός προϋπολογισμός είναι μια περιεκτική και σύντομη έκφραση της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής.

β. Πρέπει να σημειώσουμε ότι ο κρατικός προϋπολογισμός συντάσσεται από το Υπουργείο των Οικονομικών με βάση την κυβερνητική πολιτική και τους στόχους που θέτει η κυβέρνηση. Στη συνέχεια ο προϋπολογισμός κατατίθεται στη Βουλή για να ψηφιστεί. Μετά την ψήφισή του οι αρμόδιοι φορείς (υπουργεία κτλ.) προβαίνουν στην υλοποίησή του.

γ. Υπάρχει μια γενική, αλλά εσφαλμένη εντύπωση ότι ο κρατικός προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος, δηλ. τα έσοδα να είναι ίσα με τις δαπάνες σε κάθε χρονική περίοδο. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη. Καμία οικονομική λογική δεν υπαγορεύει εξίσωση δαπανών και εσόδων. Ο προϋπολογισμός του Κράτους μπορεί να είναι πλεονασματικός, δηλ. τα έσοδα να υπερβαίνουν τις δαπάνες, ή ελλειμματικός, δηλ. οι δαπάνες να υπερβαίνουν τα έσοδα. Φυσικά, μπορεί να είναι ισοσκελισμένος.

δ. Η κατάσταση του προϋπολογισμού θα εξαρτηθεί από τη γενική οικονομική συγκυρία και από την οικονομική πολιτική που η κυβέρνηση θέλει να εφαρμόσει. Αν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και η ανεργία είναι αυξημένη, τότε ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ελλειμματικός, γιατί η διαρροή δαπάνης

που γίνεται με την επιβολή φόρων και που τείνει να μειώσει το εθνικό εισόδημα πρέπει να αντισταθμιστεί με τη δημιουργία μεγαλύτερης δαπάνης από το κράτος μέσω των δημοσίων δαπανών (π.χ. για επενδύσεις), ώστε το εισόδημα να αυξηθεί και να αποφευχθεί, όσο γίνεται, η ύφεση. Αντίθετα, σε περιόδους μεγάλης απασχόλησης και αυξανόμενων τιμών, ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για να μειωθούν οι πληθωριστικές τάσεις. Σε πολλές περιπτώσεις η μείωση δαπανών, λόγω της φύσης τους, όπως, για παράδειγμα, οι δαπάνες για την παιδεία ή την εθνική άμυνα, είναι δύσκολη. Σ' αυτήν την περίπτωση η πλεονασματικότητα του προϋπολογισμού πρέπει να προέλθει από αύξηση των εσόδων.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Για το έτος 2000 (έτος βάσης) έχουμε:

$$\text{Α.Ε.Π. 2000 (σε σταθερές τιμές του 2000)} = \text{Α.Ε.Π. τρέχουσες τιμές}_{2010} = \mathbf{100.000 \text{ €}}$$

Σημείωση: Επειδή το 2000 είναι έτος βάσης ($\Delta T\% = 100$), τα δύο Α.Ε.Π. (ονομαστικό και πραγματικό) είναι μεταξύ τους ίσα.

$$\text{κκ.Α.Ε.Π.πραγματικό} = \frac{\text{Α.Ε.Π.πραγματικό}}{\text{Πληθυσμός}} \rightarrow 1.000 = \frac{100.000}{\text{Πληθυσμός}} \rightarrow \text{Πληθυσμός} = \mathbf{100 \text{ άτομα}}$$

Για το έτος 2001 έχουμε:

$$\Delta T\% = 100 + \frac{20}{100} \cdot 100 = \mathbf{120}$$

$$\text{Α.Ε.Π. (σε σταθερές τιμές 2000)} = \frac{\text{Α.Ε.Π.τρέχουσες τιμές}}{\Delta T\%} \cdot 100 = \frac{132.000}{120} \cdot 100 = \mathbf{110.000 \text{ €}}$$

$$\text{Τιμή} = 20 + \frac{20}{100} \cdot 20 = \mathbf{24}$$

$$\text{ΑΕΠ τρέχουσες τιμές} = \text{Τιμή} \cdot \text{Ποσότητα} \leftrightarrow 132.000 = 24 \cdot \text{Ποσότητα} \leftrightarrow \text{Ποσότητα} = \mathbf{5.500 \text{ μονάδες προϊόντος}}$$

$$\text{κκ.Α.Ε.Π.πραγματικό} = \frac{\text{Α.Ε.Π.πραγματικό}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{110.000}{110} = \mathbf{1.000 \text{ €}}$$

Για το έτος 2002 έχουμε:

$$\text{Α.Ε.Π. (σε σταθερές τιμές 2000)} = \text{Τιμή}_{2000} \cdot \text{Ποσότητα}_{2002} \leftrightarrow 120.000 = 20 \cdot \text{Ποσότητα}_{2002} \leftrightarrow \text{Ποσότητα}_{2002} = \mathbf{6.000 \text{ μονάδες προϊόντος}}$$

$$\text{ΑΕΠ τρέχουσες τιμές} = \text{Τιμή} \cdot \text{Ποσότητα} = 32 \cdot 6.000 = \mathbf{192.000 \text{ €}}$$

$$\text{Α.Ε.Π. (σε σταθερές τιμές 2000)} = \frac{\text{Α.Ε.Π.τρέχουσες τιμές}}{\Delta T\%} \cdot 100 \leftrightarrow 120.000 = \frac{192.000}{\Delta T\%} \cdot 100 \leftrightarrow \Delta T\% = \mathbf{160}$$

$$\text{κκ.Α.Ε.Π.πραγματικό} = \frac{\text{Α.Ε.Π.πραγματικό}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{120.000}{120} = \mathbf{1.000 \text{ €}}$$

Άρα με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ο παρακάτω πίνακας:

	2000	2001	2002
Τιμή (σε ευρώ)	20	24	32
Ποσότητα (σε μονάδες)	5.000	5.500	6.000
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές (σε ευρώ)	100.000	132.000	192.000
Δείκτης Τιμών (%)	100	120	160
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (σε ευρώ)	100.000	110.000	120.000
Κατά κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π. (σε ευρώ)	1.000	1.000	1.000
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	100	110	120

Γ2. Η μεταβολή του Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές μεταξύ ετών 2000 και 2001 είναι:

$$\Delta \text{Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές} = 132.000 - 100.000 = 32.000 \text{ €}$$

Η μεταβολή του Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (2000) μεταξύ ετών 2000 και 2001 είναι:

$$\Delta \text{Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές 2000} = 110.000 - 100.000 = 10.000 \text{ €}$$

Άρα, το Α.Ε.Π. μεταβλήθηκε κατά 32.000 €. Από αυτά, οι 10.000 € οφείλονται στη μεταβολή των παραγόμενων ποσοτήτων και τα υπόλοιπα 22.000 € (32.000 - 10.000) οφείλονται στη μεταβολή των τιμών.

Γ3. Α.Ε.Π. 2001 (σε σταθερές τιμές 2002) = Τιμή₂₀₀₂ • Ποσότητα₂₀₀₁ = 32 • 5.500 = 176.000 €

Α.Ε.Π. 2002 (σε σταθερές τιμές 2002) = Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές = 192.000 €

Η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του Α.Ε.Π. μεταξύ ετών 2001 και 2002 (έτος βάσης 2002) είναι:

$$\frac{\text{Α.Ε.Π.2002 (σε πραγματικές τιμές του 2002)} - \text{Α.Ε.Π.2001 (σε πραγματικές τιμές του 2002)}}{\text{Α.Ε.Π.2001 (σε πραγματικές τιμές του 2002)}} \cdot 100 \leftrightarrow$$

$$\frac{192.000 - 176.000}{176.000} \cdot 100 = 9\% \text{ (περίπου)}$$

Γ4. Μπορούμε να συμπεράνουμε πως το βιοτικό επίπεδο της χώρας παρέμεινε σταθερό αφού το Κατά κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π. παρέμεινε ίδιο και στα τρία έτη.

Γ5. Εισροή εισοδήματος από το εξωτερικό = 6.000 • 1,3 = 7.800 €

Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό = εισροή εισοδήματος από το εξωτερικό - εκροή εισοδήματος προς το εξωτερικό = 7.800 - 6.000 = 1.800 €

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν = Α.Ε.Π. + Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό = 192.000 + 1.800 = **193.800 ευρώ.**

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Με βάση τα δύο σημεία ισορροπίας θα εξάγουμε τη συνάρτηση ζήτησης, η οποία αφού είναι γραμμική έχει τύπο $Q_D = \alpha + \beta P$.

$$E: 120 = \alpha + 10 \cdot \beta$$

$$E': 80 = \alpha + 20 \cdot \beta$$

Λύνοντας το σύστημα προκύπτει: $\beta = -4$ και $\alpha = 160$. Άρα $Q_D = 160 - 4P$.

Για $P_A = 15 \rightarrow Q_{DA} = 160 - 4 \cdot 15 = 100$

Και επειδή σε αυτή την τιμή δημιουργείται έλλειμμα έχουμε:

$Q_{DA} - Q_{SA} = 60 \rightarrow 100 - Q_{SA} = 60 \rightarrow Q_{SA} = 40.$

Έχοντας το νέο σημείο ισορροπίας και το σημείο A, εξάγουμε τη δεύτερη συνάρτηση προσφοράς, η οποία αφού είναι γραμμική έχει τύπο $Q_S = \gamma + \delta P.$

A: $40 = \gamma + 15 \cdot \delta$

E' $80 = \gamma + 20 \cdot \delta$

Λύνοντας το σύστημα προκύπτει: $\delta = 8$ και $\gamma = -80.$ Άρα $Q'_S = -80 + 8P.$

Επειδή οι δύο συναρτήσεις προσφοράς είναι παράλληλες ισχύει $\delta' = \delta = 8.$ Και επειδή η αρχική συνάρτηση προσφοράς διέρχεται από το σημείο ισορροπίας E ($P_E = 10, Q_E = 120$) έχουμε:

$120 = \gamma + 8 \cdot 10 \rightarrow \gamma = 40.$

Άρα η αρχική συνάρτηση προσφοράς είναι η $Q_S = 40 + 8P.$

Δ2. Με βάση το νέο σημείο ισορροπίας (και με την καμπύλη ζήτησης να παραμένει σταθερή), η καμπύλη προσφοράς μετατοπίστηκε (παράλληλα) προς τα αριστερά. Αυτό σημαίνει πως η προσφορά μειώθηκε, άρα η τεχνολογία παραγωγής χειροτέρευσε.

Δ3. Αντικαθιστούμε την προσφερόμενη ποσότητα (στην τιμή P_A) στη συνάρτηση ζήτησης και έχουμε:

$40 = 160 - 4 \cdot P_2 \rightarrow P_2 = 30$ χρηματικές μονάδες.

Άρα το μέγιστο πιθανό καπέλο θα είναι: $P_2 - P_A = 30 - 15 = 15$ χρηματικές μονάδες.

Δ4.

